Muzeum Orsay i kolekcja impresjonistów

Przewodnik po muzeum. Historia, artyści, obrazy

SYLWIA KOŁOWACIK

O PÓŁNOCY w Paryżu

Witaj w Muzeum Orsay

Nazywam się Sylwia Kołowacik i bardzo się cieszę, że wybrałeś/łaś mój przewodnik.

Muzeum Orsay to jedno z najwspanialszych muzeów w Paryżu i na świecie. Pod szklano-żelaznym dachem dawnego dworca czeka na Ciebie największa na świecie kolekcja impresjonistów. Łatwo jednak przejść obok arcydzieł, nie wiedząc, na co patrzeć i dlaczego te obrazy budziły kiedyś tyle emocji.

Ułożyłam ten przewodnik tak, aby krok po kroku pomóc Ci zrozumieć to malarstwo i jak najlepiej cieszyć się wizytą. Zaczynamy od historii muzeum, a potem poznasz świat akademickiej nauki i bunt młodych malarzy. Dowiesz się, co i jak malowali impresjoniści, co ich inspirowało, kto ich wspierał i jak rozwijał się nowy styl. Spotkasz głównych artystów i obejrzysz ich dzieła w Galerii Impresjonistów. Na końcu znajdziesz informacje praktyczne, dodatek o innych miejscach związanych z impresjonizmem oraz quiz, który pozwoli sprawdzić Twoją wiedzę.

Wizyta w muzeum trwa kilka godzin, a wrażenia zostają na całe życie.

Sylwia Kołowacik

Mieszkam w Normandii, jestem przewodniczką turystyczną, autorką przewodników i pasjonatką historii impresjonizmu.
www.opolnocywparyzu.pl

Spis treści

1 Historia muzeum 5

2 Tradycyjna nauka w akademii 13

3 Bunt młodych malarzy 20

4 Co i jak malowali impresjoniści? 28

5 Co miało wpływ na rozwój impresjonizmu? 40

6 Kto inspirował impresjonistów? 48

7 Kto wspierał impresjonistów? 63

8 Główni przedstawiciele impresjonizmu 70

9 Zwiedzanie kolekcji impresjonistów 89

Jak zwiedzać 90
Claude Monet 94
Pierre-Auguste Renoir 105
Edgar Degas 113
Berthe Morisot 117
Gustave Caillebotte 120
Mary Cassatt 125
Paul Cézanne 126
Alfred Sisley 132
Camille Pissarro 134

10 Informacje praktyczne 138

11 Dodatek specjalny 146

12 Quiz: sprawdź, co zapamiętałeś/łaś 156

Źródła 162

01

Historia muzeum

W TYM ROZDZIALE

— Od spalonego pałacu do dworca na Wystawę Światową
— Jak dworzec stał się muzeum
— Ciekawostki o budynku
— Skąd wzięły się obrazy impresjonistów

Zabytkowy budynek

Muzeum Orsay stoi w samym sercu Paryża, na lewym brzegu Sekwany, naprzeciwko Ogrodu Tuileries i Luwru. Zanim stało się jednym z najchętniej odwiedzanych muzeów świata, było… dworcem kolejowym.

OD PAŁACU DO DWORCA

W miejscu dzisiejszego muzeum stał niegdyś Pałac Orsay (*Palais d'Orsay*), wzniesiony w latach 1810–1838. Mieściły się w nim m.in. Rada Stanu i Trybunał Obrachunkowy. W maju 1871 roku, w ostatnich dniach Komuny Paryskiej, pałac spłonął, a jego ruiny przez prawie 30 lat straszyły nad Sekwaną.

Pod koniec XIX wieku teren przejęła kolej Paryż–Orlean, która potrzebowała dworca bliżej centrum miasta. Projekt powierzono architektowi Victorowi Laloux. Ponieważ budynek miał stanąć naprzeciwko Luwru, Laloux ukrył nowoczesną stalową konstrukcję za elegancką kamienną fasadą. Dworzec Orsay (*Gare d'Orsay*) wraz z hotelem otwarto w **1900 roku**, w sam raz na Wystawę Światową.

Budynek wykorzystywał najnowsze osiągnięcia techniki: windy, podnośniki bagażowe i instalację elektryczną. Był też jednym z pierwszych dworców, na które pociągi wjeżdżały wyłącznie z napędem elektrycznym.

Malowanie w plenerze

Zwykle nie widać tego na obrazach, bo trudno rozpoznać, czy artysta skończył pracę w pracowni, czy malował na zewnątrz. Jednak rozstawianie sztalugi na świeżym powietrzu (fr. *en plein air*) i kończenie obrazu podczas jednej sesji w plenerze stało się dla wielu malarzy naturalnym sposobem pracy.

Pracując w terenie, impresjoniści badali wpływ światła na kolor i obserwowali, jak zmienia się on w zależności od pory dnia i pogody.

Camille Pissarro, „Kościół w Knokke", 1894, Muzeum Orsay

CIEKAWOSTKA

Swobodną pracę w terenie umożliwił wynalazek metalowej tubki na farby olejne. Opatentował ją w 1841 roku amerykański malarz John Goffe Rand.

Claude Monet

UR. 14 listopada 1840, Paryż
ZM. 5 grudnia 1926, Giverny

KSZTAŁCENIE

Gdy Monet miał 5 lat, rodzina przeniosła się z Paryża do Hawru w Normandii. Już jako nastolatek zasłynął w mieście z karykatur. W Hawrze poznał malarza Eugène'a Boudina, który zachęcił go do malowania w plenerze. Miało to ogromny wpływ na całą jego późniejszą twórczość. Później uczył się w paryskich pracowniach, m.in. u Charlesa Gleyre'a, ale nigdy nie studiował w Szkole Sztuk Pięknych.

TWÓRCZOŚĆ

Monet starał się uchwycić światło, kolor i atmosferę. Często malował ten sam motyw o różnych porach dnia i przy innym oświetleniu. Przykładem są serie „Katedra w Rouen", „Topole" czy „Nenufary". Jego obraz „Impresja, wschód słońca" dał nazwę całemu kierunkowi. Monet dużo podróżował w poszukiwaniu motywów: po Normandii, południu Francji i za granicą.
W 1883 roku osiedlił się w Giverny, gdzie stworzył słynny ogród, główne źródło inspiracji późniejszych prac.

RODZINA

Monet był dwukrotnie żonaty. Pierwsza żona, Camille Doncieux, pozowała do wielu jego wczesnych obrazów. Mieli dwóch synów: Jeana i Michela. Po śmierci Camille Monet związał się z Alice Hoschedé, którą poślubił w 1892 roku.

Jak zwiedzać

Kolekcja impresjonistów znajduje się na najwyższym, 5. piętrze Muzeum Orsay, w Galerii Impresjonistów, i zajmuje około dziesięciu sal. Zanim tam wjedziesz, warto zacząć od parteru.

Zacznij od parteru

Dobrze jest przygotować się przed wizytą i zajrzeć do kilku sal na parterze, w których wiszą obrazy realistów, m.in. Gustave'a Courbeta, oraz Édouarda Maneta. Zobaczysz tam także trochę wygładzonego malarstwa akademickiego. Wchodzi się do tych sal z galerii rzeźb, czyli z hali głównej. Układ poziomów opisuję w rozdziale 10 (Informacje praktyczne), tam znajdziesz też link do planu muzeum.

Nie trzeba tam długo chodzić, wystarczy krótki spacer. Różnicę dostrzeżesz jednak od razu, zwłaszcza że znasz już historię, którą opowiadam w tym przewodniku. Obrazy akademickie, o których piszę w rozdziale 2 (Tradycyjna nauka w akademii), są wypolerowane i dopracowane w każdym szczególe, a ich tematy pochodzą z mitologii i historii. Courbet i Manet, o których opowiadam w rozdziale 6 (Kto inspirował impresjonistów?), zaczęli łamać te zasady: malowali zwyczajnych ludzi i współczesne życie. Dopiero na tym gruncie mogli wystąpić młodzi malarze z rozdziału 3 (Bunt młodych malarzy).

Dzięki takiemu wstępowi zobaczysz, że impresjonizm nie pojawił się nagle. To kolejny krok w ewolucji malarstwa, którą prześledzisz na własne oczy, idąc z parteru na piąte piętro.

ok. 1873

Śniadanie

Le Déjeuner

Obraz przedstawia ogród przy domu w Argenteuil pod Paryżem, w którym Monet mieszkał z rodziną. Na pierwszym planie widać jeszcze nieuprzątnięty po posiłku stół z owocami, pieczywem i filiżankami. W cieniu na ziemi bawi się Jean, syn artysty. W tle spaceruje prawdopodobnie Camille w towarzystwie innej kobiety. Uwagę przyciąga słomkowy kapelusz na gałęzi, którego wstążki powiewają na wietrze.

Scena emanuje spokojem i harmonią. Dom wydaje się bezpiecznym i szczęśliwym miejscem.

Paul Cézanne

1890–1895

Gracze w karty

Les Joueurs de cartes

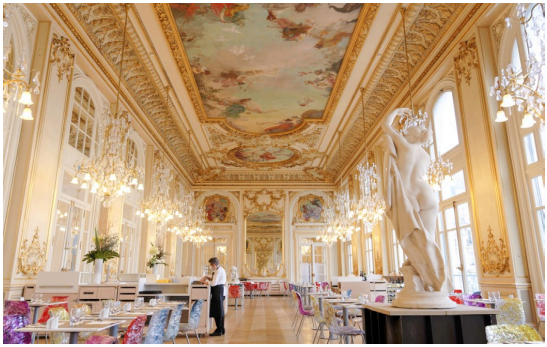
To jeden z pięciu obrazów Cézanne'a poświęconych grającym w karty. Motyw ten był popularny już w malarstwie XVII wieku, zwykle w satyrycznym lub moralizatorskim kontekście, bo gra w karty kojarzyła się z oszustwem i hulaszczym trybem życia.

Scena jest oszczędna: poza graczami i stolikiem z butelką nie widać prawie nic. To potęguje napięcie. Oświetlona butelka stanowi centrum kompozycji i dzieli ją na dwie symetryczne części, podkreślając rywalizację. Dłonie i twarze graczy namalowane są ciepłymi barwami, w kontraście do chłodnych kolorów kart, tła i ubrań.

Modelami byli prawdopodobnie robotnicy z rodzinnej posiadłości Jas de Bouffan pod Aix. Według jednej z interpretacji scena może symbolizować zmagania artysty z ojcem o uznanie jego twórczości.

Przerwa na kawę lub lunch

Jeść i pić możesz tylko w wyznaczonych miejscach. Stolików nie rezerwuje się, więc czasem trzeba chwilę poczekać.

Wnętrze Restauracji Musée d'Orsay. Fotografia © Stefan Meyer

Café de la Gare · parter

Samoobsługowa, przy zejściu do hali głównej: kanapki, tarty, wypieki, sałatki i napoje. Moje ulubione miejsce na przerwę.

Café Campana · poziom piąty

Przy wejściu do galerii impresjonistów, z oknem-zegarem: lżejsze dania, duże sałatki, desery i lody.

Restauracja Musée d'Orsay · poziom drugi

Tradycyjna kuchnia francuska w dawnej restauracji Hôtel d'Orsay z 1900 roku: freski, lustra i żyrandole. Lunch, popołudniowa herbata, a w czwartki także kolacja.

Aktualne menu i godziny sprawdzisz na stronie Restauracje i kawiarnie.

3 Dom i ogród Moneta w Giverny

84 rue Claude Monet, Giverny
claudemonetgiverny.fr

W Giverny Claude Monet spędził ostatnie 43 lata życia, od 1883 roku aż do śmierci w 1926 roku. Dom i ogród były dla niego nieustającym źródłem inspiracji, co widać w wielu jego obrazach, zwłaszcza w cyklu nenufarów i widokach japońskiego mostka.

DOM

Monet najpierw wynajmował, a później kupił duży różowy dom z zielonymi okiennicami. Charakterystyczne są jaskrawe kolory wnętrz, które sam wybrał, m.in. żółta jadalnia i niebieska kuchnia. Na ścianach wisi mnóstwo japońskich drzeworytów z jego kolekcji.

FRANCJA. PODRÓŻE I SZTUKA

O PÓŁNOCY w Paryżu

To tylko fragment

Pełny przewodnik ma ponad 150 stron: historię muzeum, bunt młodych malarzy, sylwetki impresjonistów, opisy najważniejszych obrazów, informacje praktyczne, dodatek o innych muzeach i quiz.

ZOBACZ CAŁY PRZEWODNIK

WWW.OPOLNOCYWPARYZU.PL